

Saksbehandler: Kjerstin Tobiassen, tlf 73599065

Vår dato: 20.10.14

Vår ref.: 14/12792

Deres
dato:24.06.14

Deres ref.: 14/3274 1

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Høring av NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere Utdanning – Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST)

Viser til brev av 24.06.14 der Kunnskapsdepartementet inviterer til en bred høring og til at høringsinstansene uttaler seg om alle forslagene. HiST har både noen generelle kommentarer, og kommentarer knyttet direkte til MOOC-utvalgets anbefalinger (kapittel anbefalingen er hentet fra er markert i parentes).

Generelle kommentarer

NOU-en heter «MOOC til Norge – Nye digitale læringsformer i høyere utdanning». Selv om utvalget i hovedsak skal se på muligheter og utfordringer som følger av framveksten av MOOC-er, mener vi mye av innholdet i NOU-en beskriver muligheter og utfordringer knyttet til nye digitale læringsformer i form av nettbaserte kurs eller tilbud som kombinerer nett- og campusundervisning. Dette er en viktig satsing i seg selv, og bør ikke være betinget av utviklingen av MOOC-er. Det ligger også generelt mye god politikk knyttet til utviklingen av høyere utdanning i NOU-en, da særlig knyttet til satsing på undervisning og læring.

HiST stiller seg positive til en satsing på nye digitale læringsformer i høyere utdanning. Vi har i dag en nettbasert bachelor i informatikk, og i høst startet vi opp med en MOOC-en IKT i læring. Vi samarbeider videre med Senter for IKT i utdanningen og Universitetet i Tromsø i utviklingen og gjennomføringen av en MOOC i matematikk rettet mot lærere i grunnskolen som underviser på 1-7. Vi ligger også langt framme i arbeidet med digital eksamen, og arbeider systematisk med pedagogisk modernisering (digital undervisning i alle rom). Samtidig ser vi noen begrensninger i MOOC-modellen som må adresseres. Dette knytter seg i hovedsak til verdien av fysisk tilstedeværelse på campus, både i seg selv og i forhold til profesjonsutdanninger med praksis og ferdighetstrening.

Målet både med utviklingen av MOOC-er og nye digitale læringsformer må først og fremst være økt kvalitet i høyere utdanning. I Norge i dag er høyere utdanning gratis og tilgjengelig, og vi har utdanningsstøtte som sikrer de aller fleste muligheten til å ta høyere utdanning. Argumenter basert på økonomi og sikring av tilgang til høyere utdanning er dermed mindre aktuelle i Norge enn i andre land. Også i et konkurransescenario der norsk høyere utdanning må konkurrere med verdens beste universiteter om studentene er kvalitet på eget tilbud vårt beste konkurransefortrinn. I kvalitetsbegrepet ligger også nærhet og tilgang til det aktuelle fagmiljøet.

Vår dato:

Vår ref.:

Generelt mener vi at de tekniske, praktiske og administrative utfordringene knyttet til MOOC-er kan løses. De viktigste spørsmålene er – i likhet med andre studietilbud – ikke knyttet til valg av digital plattform eller hvordan institusjonene skal håndtere mer fleksible opptak, men til hvilket formål og læringsutbytte faget skal ha, hvilket læringssyn som skal legges til grunn, hva faget skal inneholde og hvordan det skal jobbes. For å sikre kvaliteten i utvikling og tilbud av MOOC og nettbaserte utdanninger, bør disse underlegges samme kvalitetskrav og kvalitetssikring som øvrige studietilbud.

Vi ser samtidig potensialet for bedre ressursutnyttelse både internt og mellom institusjoner knyttet til studietilbud og undervisningsopplegg. De eventuelt frigitte ressursene ved slike samarbeid bør benyttes til faglig spesialisering og fordypning, i tillegg til flere tilbakemeldinger og mer individuell oppfølging av studentene, jf. resultatene i Studiebarometeret 2013.

En spennende debatt er for øvrig om kombinasjonen av MOOC-er og nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk der fokuset er på oppnådd læringsutbytte kan medføre endringer i vår tenkning og praksis knyttet til opptakskrav til høyere utdanning.

Begrensninger ved MOOC

MOOC utfordrer tradisjonell utdanning på flere måter: fra begrenset tilgang til massefenomen, og potensielt fra one-size-fits-all til skreddersøm, fra hierarkier til nettverk, fra standardisering til fleksibilitet, fra statisk til dynamisk og fra noen få dominerende modeller til mangfold. Denne fleksibiliteten gir oss en større verktøykasse i læringsprosessen, og kan erstatte eller supplere hele eller deler av dagens undervisning. I tillegg får vi flere og bedre hjelpemidler i arbeidet med universell utforming.

HiST mener MOOC-er er velegnet til livslang læring, og kan erstatte eller supplere deler av etter- og videreutdanningstilbudene som gis i dag. Men det ligger en kvalitet i det å møtes ansikt til ansikt med andre studenter og faglærere, både i tid og rom, som vi mister med MOOC. Arbeidslivet etterspør ikke bare fagkompetanse, men også samarbeidsrelasjoner. Evnen til kritisk tenkning og kreativitet er også viktige egenskaper som må utvikles i samspill med andre. Det er mulig disse aspektene langt på vei kan ivaretas i MOOC-er som er godt designet, men det trenger vi i så fall mer kunnskap om. Vi mener uansett at det ligger en stor verdi for studentene i å være campusstudenter. I tillegg til å være en viktig læringsarena handler studentlivet også om personlig utvikling, identitet, tilhørighet, nettverksbygging og deltagelse i organisasjonsliv og frivillighet.

Samtidig ligger det begrensninger i utviklingen av MOOC-er og nettbaserte studier innenfor utdanninger som i dag består av ferdighetstrening og praksis, noe vi har mye av ved HiST. Her kan bruk av nye digitale læringsformer også være med på å styrke kvaliteten, men må brukes i kombinasjon med faglig praksis.

Vår dato:

Vår ref.:

Kommentarer knyttet til MOOC-utvalgets anbefalinger

Anbefalinger til myndighetene

HiST støtter utvalgets forslag om å tilrettelegge for en eller flere MOOC-plattformer (kapittel 11). Norge, evt. Norden, bør bygge opp sin egen kompetanse og teknologi knyttet til læringsplattformer.

HiST støtter også utvalgets forslag om at det tilrettelegges for en sentral støttefunksjon i utviklingen av MOOC (kapittel 11) og etableringen av et miljø for forskningsbasert kunnskapsutvikling, utviklingsarbeid og kunnskapsdeling knyttet til læringsanalyse (kapittel 10). På denne måten kan vi få kunnskap om hvordan studentene lærer, hvordan teknologi best kan underbygge læringsprosessen og hvilke digitale verktøy som er best egnet for å støtte opp om studentenes læringsutbytte. I den forbindelse er det også viktig å kanalisere nok midler til utvikling av god læring og e-læring.

Vi støtter også forslaget om en systematisk satsing på forskningsbasert kunnskapsutvikling om bruk av teknologi i høyere utdanning (kapittel 10), forslaget om bevilgning av offentlige midler til en større offensiv satsing på kompetanseutvikling med bruk av MOOC (kapittel 14) og tilrettelegging for at flere elever i grunnsopplæringen kan ta forsert utdanning i form av MOOC-tilbud (kapittel 15).

Anbefalinger til myndighetene innenfor gjeldende budsjettammer

HiST støtter utvalgets anbefalinger om samling av norske MOOC-tilbud gjennom en egen nasjonal portal (kapittel 11), og etablering av et nordisk samarbeid med mål om en felles satsing for å profilere nordiske MOOC-tilbud internasjonalt (kapittel 11).

Vi støtter også anbefalingene om oppretting av en oversikt over tilgjengelige åpne digitale læringsressurser for høyere utdanning (kapittel 12), og at det arbeides aktivt for å fremme prinsippet om åpne digitale læringsressurser og åpen tilgang (Open Access) i høyere utdanning (kapittel 12).

Når det gjelder opptak, støtter vi anbefalingen om at Norske MOOC-tilbud i utgangspunktet skal være gratis (kapittel 16). Samtidig må MOOC-er være økonomisk bærekraftige. I tillegg til å vurdere regelverket for egenbetaling for å klargjøre institusjonenes handlingsrom når det gjelder betaling for MOOC-tilbud (kapittel 16), bør departementet klargjøre hvorvidt studiepoeng produsert i MOOC-er med opptak og eksamen utløser samme finansiering som øvrig studiepoengsproduksjon.

Anbefalinger til myndighetene om utredninger

HiST mener at utvalgets anbefaling om gjennomgang av virkemiddelapparatet og insentivordninger på utdanningsområdet begrunnet i et behov for sterkere insentiver for økt kvalitet i undervisning og for mer innovative læringsformer bør skje uavhengig av MOOC-satsingen. Studiebarometeret 2013 viser at studentene er moderat tilfreds med undervisning og veiledning.

Vi støtter anbefalingene om å styrke den digitale kompetansen hos ansatte i universitets- og høyskolesektoren (kapittel 10).

Vår dato:

Vår ref.:

Spørsmålene knyttet til identitetshåndtering (kapittel 10) og opphavsrett og lisensiering (kapittel 12) bør utredes på nasjonalt nivå.

Vi støtter utvalgets anbefalinger når det gjelder utredninger knyttet til utdanningsstøtte (kapittel 17).

Anbefalinger til finansieringsutvalget

HiST støtter anbefalingen om at insentiver og virkemidler som støtter opp om samarbeid, arbeidsdeling og spesialisering mellom institusjonene bør vurderes (kapittel 13). Dette mener vi bør være en naturlig konsekvens av den kommende strukturmeldingen.

Når det gjelder anbefalingen om at samarbeid mellom universiteter og høyskoler og arbeidslivet bør bli brukt som et insentiv i finansieringssystemet for høyere utdanning (kapittel 14), gir vi betinget støtte. Vi mener det kan bli vanskelig å finne gode indikatorer for å måle et slikt samarbeid, og stiller oss avventende til eventuelle forslag om hvordan dette skal realiseres i praksis.

Anbefalinger til universiteter og høyskoler

HiST støtter utvalgets anbefaling om at erfaringer og kunnskap fra arbeidet med kvalitet i fleksibel og nettbasert utdanning bør anvendes ved utviklingen av MOOC (kapittel 10). Dette gjør vi også i dag. Vi ønsker også å prøve ut nye pedagogiske vurderings- og eksamensformer i MOOC (kapittel 10).

Vi støtter videre anbefalingene om at institusjonene bør videreutvikle de ansattes kompetanse i bruk av teknologi i undervisning (kapittel 10) og at institusjonene bør ta ansvar for å videreutvikle studentenes digitale kompetanse (kapittel 10).

HiST ønsker å legge prinsipper om universell utforming til grunn ved utvikling av alle undervisningstilbud, inklusive MOOC (kapittel 10). Vi støtter utvalgets anbefaling om at hensynet til universell utforming må bli ivaretatt ved valg av plattform (kapittel 11).

Utvalget mener at MOOC i beskjedne grad del av universiteter og høyskoleers samlede strategier. Ved HiST er ikke MOOC nevnt eksplisitt i strategiplanen, men vi har som strategisk mål om å ta i bruk framtidsrettede undervisningsformer og læringsteknologi som bidrar til kvalitet i utdanningene. Videre har vi etablert et strategisk program for et kvalitetsløft i høgskolens utdanningsvirksomhet, der MOOC-satsing inngår. Vi ønsker å spille ballen tilbake og ber om at en konkretisering av MOOC-ers rolle tas inn i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning som er varslet høsten 2014.

Når det gjelder utvalgets anbefalinger om at lærestedene ved utvikling av MOOC bør avklare hensiktsmessige avtaler for studentenes og ansattes rettigheter til eget materiale (kapittel 12), og samtidig stimulere til produksjon av åpne digitale læringsressurser, der alle læringsressurser bør merkes med bruksvilkår (kapittel 12), mener vi at dette er et arbeid som bør utføres på nasjonalt nivå. Slik unngår vi at hver enkelt institusjon har egne avtaler med tilhørende forståelse av rettigheter til eget materiale og regler for bruksvilkår.

Vår dato:

Vår ref.:

Vi mener det er svært viktig å avklare grensene for eierskap til digitalt læringsmateriale, og at også dette arbeidet bør gjøres nasjonalt.

Når det gjelder godskriving, anbefaler utvalget en nasjonal utredning om hvordan institusjonenes praksis for godskriving av emner kan forbedres (kapittel 9). HiST stiller seg spørrende til dette behovet, og greier ikke å se at utvalget begrunner hva de mener med at vi ikke har smidig praksis for godskriving av emner på tvers av norske institusjoner. Dette mener vi at vi har i dag. Derimot kan etableringen av stadig flere MOOC-er sette press på en allerede omfattende og tidkrevende aktivitet. Også når det gjelder realkompetansevurdering har vi i dag gode ordninger, og disse mener vi er fleksible nok til også å ivareta realkompetansevurdering av personer som har gjennomført MOOC (kapittel 9).

Med hilsen

Helge Klungland
rektor

Kjerstin Tobiassen
rådgiver